

мерчандайзингу, який базується на основних засадах категорійної концепції – категорійний мерчандайзинг.

Категорійний мерчандайзинг - система управління представленням асортименту в магазині, що передбачає роботу мерчандайзера над однією категорією товару в одній торговельній точці протягом усього робочого дня [4, с.176]. Особливо, такий вид мерчандайзингу використовується при просуванні товарів повсякденного попиту (продуктів харчування, побутової хімії). Спільна діяльність виробника та підприємства роздрібною торгівлі передбачає укладання двостороннього договору з чітким обумовленням використання інструментів мерчандайзингу щодо їхньої продукції.

Отже, впровадження концепції категорійного менеджменту в ритейлі є новим методом управління товарними потоками підприємства та задоволення споживчого попиту. Відповідно, постає необхідність врахування психології споживачів, їх поведінки в торговому залі, що забезпечується технологіями мерчандайзингу. Використання мерчандайзингу в торговельній точці роздрібного підприємства підвищує ефективність управління товарними категоріями, збільшує товарооборот та, як результат, забезпечує покращення результатів фінансово-господарської діяльності.

1. Моисеева Н. К. Менеджмент категорій и мерчандайзинг в розничной торговле/ Н. К. Моисеева, Т. Н. Голиков, Ю. С. Долгачева// Маркетинг. – 2005. – №2(81). – С. 101-108.

2. Лизанець А. Г. Регулювання товарної та асортиментної політики підприємства на засадах категорійного менеджменту / А. Г. Лизанець, Т. Т. Долинай // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка. - 2016. - Вип. 2. - С. 91-96.

3. Канаян К., Канаян Р. Мерчандайзинг / К. Канаян, Р. Канаян. – РИП-холдинг, 2005. – 236 с.

4. Капінус Л. В. Види мерчандайзингу: сутність та класифікаційні ознаки / Л. В. Капінус, К. Ю. Семененко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 6(2). - С. 175-177. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_6%282%29__47.

5. Сысоева С.В., Бузукова Е.А. Управление ассортиментом в рознице. Категорійний менеджмент. – СПб.: Питер, 2011. – 288 с.

Віблій П.І.

к.е.н., старший викладач

Пендрак З.В.

студент

Національний університет «Львівська політехніка»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРАУДФАНДИНГУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день для забезпечення ефективного функціонування підприємства необхідно мати інноваційну продукцію та особливі характеристики, що забезпечувало б конкурентоспроможність на ринку. Тому важливим стає пошук та залучення інноваційних методів фінансування, серед яких набирає обертів такий спосіб як краудфандинг.

Краудфандинг – це колективна співпраця людей, які добровільно об'єднують свої гроші або інші ресурси разом, як правило, через Інтернет, щоб підтримати зусилля інших людей або організацій [1, с.33].

Отже краудфандинг є відносно новим видом фінансування проектів за допомогою інтернету. Сфера краудфандингу є досить широкою: це може бути запис альбому, відеоігор, допомога постраждалим від стихійних лих, підтримка політичних кампаній, фінансування малого і середнього бізнесу, підтримка з боку вболівальників чи фанатів, розвиток стартап-проектів тощо.

Такий спосіб фінансування є реальною альтернативою банківському кредитуванню, бюджетному фінансуванню або фінансуванню з кишені одного інвестора з його високими вимогами, що дає змогу бізнес-початківцю реалізувати свій проект, уникаючи обмежень, які існують у сучасній грошово-кредитній системі [2, с.234].

Найуспішнішою платформою для краудфандингу є американська платформа Kickstarter, яка являє собою інтернет-сайт для залучення грошових коштів з метою реалізації виробничих, наукових і творчих проектів. Особливістю збору коштів на Kickstarter є принцип «все або нічого»: якщо проекту не вдалося зібрати 100% необхідної суми для його реалізації, то всі кошти повертаються і проект оголошується нереалізованим. Якщо творцям проекту вдалося зібрати більше грошових коштів, то надлишок залишається у них.

В Україні також з'являються краудфандингові платформи. Найбільш успішними є biggggidea. Старт «Спільнокошту» відбувся в жовтні 2012 року. За допомогою biggggidea вже реалізовано 163 успішні проекти і зібрано загальну суму коштів понад 10 млн грн.

Також в Україні починають набувати популярності краудфандингові платформи, які спеціалізуються на зборі коштів для розвитку та покращення життя окремих міст, наприклад, платформи Мой город (Одеса) та Proektor (Івано-Франківськ).

Платформи, які призначені для збору коштів на благодійність є і в Україні. Найвідоміші серед них – це Українська біржа благодійності та Peoplesproject. Тут кожен охочий може зробити внесок на лікування окремої людини, купівлю книг або меблів до шкіл, медичного обладнання для лікарень, підтримку переселенців, ремонт військової техніки для її передачі у зону АТО та ін. Всім добре відомий благодійний Фонд Кличко також реалізує проекти, але у сфері спорту та освіти. Також зовсім нещодавно було запущено нову українську краудфандингову платформу GoFundEd, де кожен вчитель або вчителька має можливість опублікувати свій проект, який може бути підтриманий доброчинцями [1, с.34].

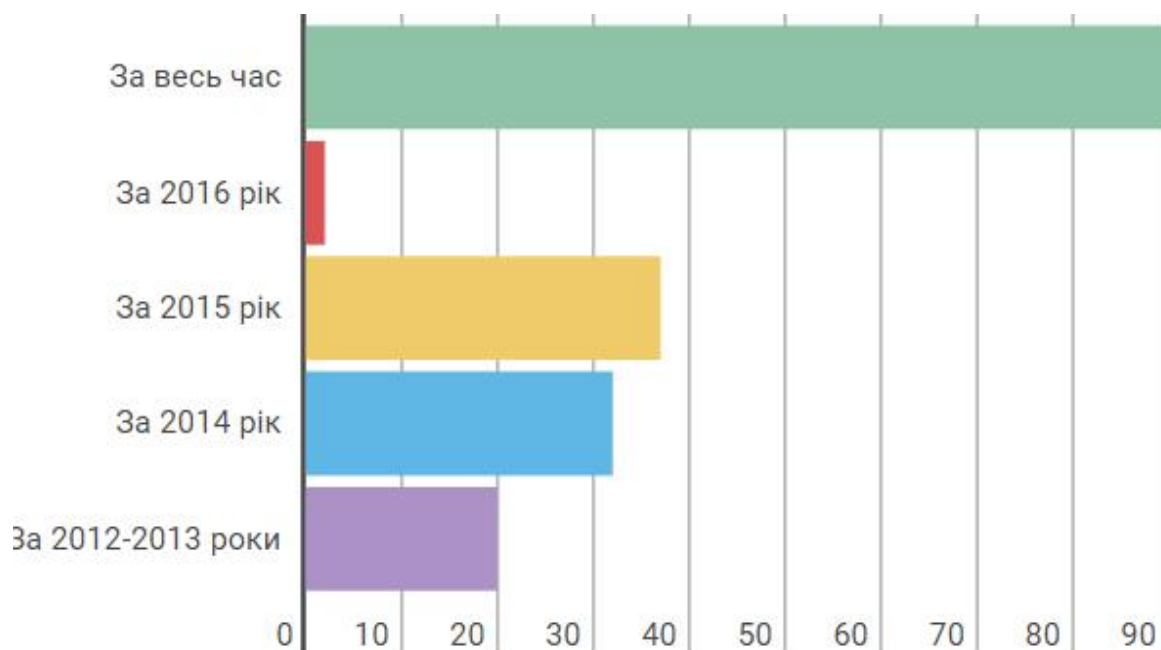

Рис.1. Кількість українських проектів на платформі «Спільнокошт».

Джерело: рисунок сформований автором за даними [4]

До основних переваг використання краудфандингу можна віднести: створення ефективного механізму для фінансування проектів, де кожен охочий може зробити свій внесок, за допомогою підтримки інноваційних проектів та стартапів відбувається знаходження талановитих людей, створення додаткового доходу до індустрії розваг.

Але окрім значних переваг існують і проблеми, які перешкоджають розвитку краудфандингу в Україні. Це відсутність в Україні законодавства, яке б регулювало

краудфандинг як окремий вид діяльності, невисокий рівень довіри серед населення до інноваційних проектів, також відсутність захисту інтелектуальної власності [3].

Отже, на сьогодні ми спостерігаємо енергійний розвиток краудфандингу в Україні, що зумовлено поширенням Інтернету. Це дає змогу користувачам знайомитися з новими можливостями, які відкриває Інтернет простір. Можна зробити висновок про те, що українські краудфандингові платформи більш направлені на гуманітарні, соціальні, екологічні, культурні проекти, вартість яких порівняно невелика. Але подібні інструменти надають великі можливості для стартапів на ранньому етапі розвитку. Дана форма фінансування значно спростила реалізацію і подальший розвиток перспективних проектів. Проте для підвищення ефективності процесу збору коштів за допомогою краудфандингу необхідне створення відповідної законодавчої та нормативно-правової бази.

1. Швидка О.П. Краудфандинг як сучасний інструмент інвестування інноваційних підприємств / О. П. Швидка, І. Лисенко // ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». - 2016. – С. 33-34.

2. Михальчук Л. В. Вітчизняний краудфандинг: проблеми та перспективи / Л. В. Михальчук, О. М. Сипало // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 234-238.

3. Іващенко А. І. Перспективи розвитку краудфандингу в Україні як інструменту залучення коштів для підприємств малого та середнього бізнесу / А. І. Іващенко, Є. А. Поліщук, О. М. Діба // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 21. - С. 34-39.

4. Спільнокошт-краудфаундинг в Україні. Велика ідея [Електронний ресурс]- Режим доступу: <https://biggggidea.com/>

Вільгуцька Р.Б.

к.е.н., асистент

Національний університет «Львівська політехніка»

СИСТЕМНІСТЬ І РИТМІЧНІСТЬ ЯК ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Все частіше підприємства стикають з неефективними та громіздкими організаційними структурами управління. Проведені дослідження показали, що формувати організаційні структури управління (ОСУ) промисловими підприємствами необхідно на засадах сповідування низки взаємопов'язаних принципів, а саме декомпозиції, системності, ритмічності виробництва, субординації, мобільності, уникнення протиріч, стандартизації правил і процедур, економічної ефективності, перехресного контролювання. Дані принципи є набором правил, дотримання яких сприяє уникненню таких проблем, як нераціональність розподілу функцій і повноважень між підрозділами підприємства і окремими посадовими особами, виникнення трудових конфліктів, порушення субординації тощо. Оскільки промислові підприємства є відкритими системами, а процес виробництва продукції має відбуватись чітко та злагоджено із дотриманням визначеної технології, то при формуванні ОСУ промисловими підприємствами слід дотримуватись принципів системності та ритмічності виробництва.

Сутність принципу системності полягає у тому, що будь-які рішення, внаслідок яких створюються нові або ліквідовуються існуючі посади і підрозділи, не повинні позначатись на цілісності системи управління підприємством, її здатності виконувати поставлені цілі, стабільності функціонування. Даний принцип базується на такій властивості систем, як емерджентність (особлива характеристика системи, яка не властива жодному її елементу). Емерджентність є синергічним явищем, яке не є сумою властивостей окремих складових системи, а якісно новою властивістю системи, яка з'являється тоді, коли система є цілісним